

Lausunto

15.11.2019

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Palveluntuottaja

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Tehostetussa palveluasumisessa asukkaiden hyvän ja merkityksellisen elämän sekä laadukkaan hoidon tarjoamisessa tarvitaan monipuolista osaamista. Siksi näemme tarkoituksenmukaisena laskea mitoitukseen monipuolisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaisia. Työryhmän esitys mahdollistaa tämän.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

Työnjako on pääosin perusteltu ja asianmukainen. On tärkeää, että palveluntuottaja voi itse arvioida resurssit ja tuotantotavat välillisessä tukipalvelutyössä. Palveluntuotannossa olevat tilat vaihtelevat paljon. Ulkoistaminen, teknologian hyödyntäminen sekä muut innovaatiot tulee voida hyödyntää.

Ryhmäkodeissa tehtävä työ on kodinomaista. On tärkeää, ettei tule liian tiukkaa rajanvetoa esimerkiksi siinä, kuka pyyhkii ryhmäkodin pöydän. Pohdittavanaan jää myös, onko esimerkiksi aamupuuron lämmittäminen laajamittaista lämmitystyötä.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

Hoitokoti Päiväkumpu kannattaa sitä, että mitoituksen laskentakaava pidetään THL:n laatusuosituksen mukaisena. On tärkeää, että mitoituksen laskenta on yhdenmukainen eri palvelun tilaajilla. Seurantajakson ja tasoittumisjakson tulee olla yhdenmukaiset. On tärkeää, että mitoitus tasoitetaan esim. kolmen tai kuuden viikon jaksolla. Päiväkohtainen mitoitus ei mielestämme palvele niin hyvin kuin ajanjaksolla tasoitettava henkilöstön määrä.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Haasteita on mielestämme eritoten välillisen ja välittömän työn erottamisessa, sillä näitä tehdään usein samanaikaisesti.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Monissa kunnissa tämä tulee olemaan haaste hoitajapulan vuoksi. Voisiko mitoitus nousta portaittain kohti 0,7 mitoitusta?

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Työoloja tulee kehittää työpaikoilla

- Alan houkuttelevuutta lisäävänä tekijänä on mitoituksen nosto.
- Tärkeä tekijä on myös palkkauksen nosto.
- Työuran aikaiset koulutus- ja kehittymismahdollisuudet
- Vaikuttamismahdollisuudet omaan työhön

Lisäksi alan eri ammattiryhmien koulutusmääriä tulee lisätä. Lisäksi lähihoitaja-oppisopimusopiskelijoiden laskeminen mitoitukseen tulisi hyväksyä nykyistä käytäntöä aiemmin. Työperäistä maahanmuuttoa tulee helpottaa.

Työolojen kehittäminen vaatii myös vankkaa esimiesosaamista. Toivomme, että jatkossa toimialan yliopistoja toimisi myös pääkaupunkiseudulla.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöönnotossa tulee ottaa huomioon?

- RAI:n käyttö vaatii vahvaa osaamista. Hoitohenkilökunnan sekä johdon kouluttaminen vaatii merkittäviä panostuksia. Kouluttamisen tulee olla jatkuvaa. Osaamisen kehittyminen RAI-mittarin käytössä ja tulkinnessa on ollut eri organisaatioissa pitkä prosessi ja alkuun tulee täyttövirheitä.
- RAI-mittarin käyttöönnoton kustannukset tulee huomioida hoivan vuorokausi hinnoissa tai palvelun tilaajan tulee mahdollistaa kunnan järjestelmän käyttö.
- Mikäli palveluntuottajia edellytetään liittymään kuntien järjestelmiin, tulee RAI-mittaustietojen kulkea myös palveluntuottajan asukastietojärjestelmiin, jotta hoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta tehdään linjassa mittaustulosten kanssa.

- RAI:n käyttöönoton yhteydessä se tulee integroida oppilaitosten opetussuunnitelmiin etenkin lähihoitaja- ja sairaanhoitajaopinnoissa.
- Asiakkaan aikaisempien RAI-arviointien tulisi kulkea asiakkaan mukana kun asiakas siirtyy tehostettuun palveluasumiseen.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää varsin monella tavalla palvelujen järjestämisessä ja tuotannossa, esimerkiksi;

- RAI-pohjainen asukkaiden hoitoisuuden mittaaminen -> hoitovuorokausien hinta -> resurssien määrä. Esimerkiksi vammaisten kohdalla on onnistuneesti käytetty hoitoisuuteen pohjautuvaa hinnoittelua.
- Henkilöstön osaamisen kohdentaminen, kehittäminen ja rekrytointitilanteet (rekrytointi, koulutussuunnitelmien tekeminen)
- RAI-mittarilla voidaan seurata palveluiden laatua ja sen kehittymistä (kehittämiskohteet, vaikuttavuus, laatupoikkeamat)
- Yksilölliset hoito- ja palvelusuunnitelmat ja niiden kautta koko yksikön toimintasuunnitelmat ja tavoitteiden asetanta.
- Vertaisarviointi

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

- osaamisen taso kehittyy organisaatiossa vähitellen, käyttöönotto vie organisaatioilla usean vuoden ja senkin jälkeen osaamisen tason ylläpito vaatii runsaasti satsauksia. Tähän tulee olla resursseja.
- RAI:n avulla arvioidun hoitoisuuden tulee vaikuttaa paitsi hoitajamitoitukseen myös hoitovuorokaudesta maksettavaan hintaan. Riski on, ettei näin tehdä.

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Hoitokoti Päiväkummun mukaan RAI on paras mittaristo tähän tarkoitukseen. RAI ei ole täydellinen mittaristo, mutta ei ole olemassa varteenotettavia vaihtoehtoja. Miksi näin? Tutkittua tietoa kehittämään ja hoivan laadun mittaamiseen tarvitaan laajaa ja syvää hoivan ymmärrystä ja matemaattista osaamista.

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Hoitokoti Päiväkumpu kannattaa henkilöstöressurssien vahvistamista tehostetun palveluasumisen palveluissa. Mitoituksen nosto tulee huomioida niin kuntien maksamissa hoitovuorokausien hinnoissa kuin palvelusetelien arvoissakin.

Avioparien asema on turvattava myös tässä uudistuksessa – eli mikäli puoliso muuttaa tehostetun palveluasumisen piiriin ja toisen puolison asuminen samassa asunnossa on parin toive, tulee puolison saada tarvitsemansa palvelut hoitotarpeen mukaisesti (ei kaavamaisesti 0,7 mitoituksella), sillä mikäli hän ei ole tehostetun palveluasumisen tarpeessa ei hän saa myöskään tukia tähän palveluun.

Kangas Anne
Hoitokoti Päiväkumpu Oy